

PALMZAAD IN BIJVANGST VAN OOSTENDSE VISSER.

A. ANNYS

Begin dit jaar kreeg ik van mijn goede vriend en mededrukker, Mark HUYGHEBAERT, een emmer met wat de vissers "afval" plegen te noemen. Regelmatig brengt Mark dergelijke emmers, van wat hijzelf "kluts" noemt, voor me mee. Je kunt je voorstellen dat het iedere keer weer een evennement is om tussen de diverse organismen te zoeken naar zaken die ik nog nooit zag of die ik niet ken. Ook deze keer was dit weer het geval. Nu echter kwam uit de emmer met allerlei dieren- en plantenresten een eigenaardige "steen" te voorschijn. Raadplegen van de literatuur in mijn bezit leverde niets op. Ik vermoedde toen reeds dat het een tropisch zaad zou kunnen zijn. Was het een drijfzaad? Waar kwam het vandaan? Hoe kwam het daar terecht? Met "daar" bedoel ik de Goodwin Sands, een bank vóór de monding van de Thames. Op een diepte van ongeveer 15 à 20 meter werd daar gevist en het zaad bovengebracht.

Aangezien niemand uit mijn directe omgeving me kon helpen besloot ik Sammy DEGRAVE om raad te vragen. Deze schakelde de dienst Plantkunde van de Rijksuniversiteit Gent (Prof. dr. P. VAN DER VEKEN) in, welke op hun beurt raad gingen vragen aan de Botanische tuin te London, met name Kew's Garden. Dr. DRANSFIELD, botanist verbonden aan deze instelling bracht tenslotte de oplossing naar voor.

Het zaad in kwestie behoort tot een palmboom behorende tot het genus *Orbignya*, beter bekend onder de naam Babassupalm. De zaden smaken en ruiken naar kokosnoot. Ook het vlees ziet er uit als kokosnootvlees. Ze bevatten echter veel meer olie (tot 72%). De palmen groeien voornamelijk in het Amazonegebied, en werden vóór W.O. II voornamelijk vanuit Brazilië naar Engeland geëxporteerd vanwege de olierijkdom. Vermoedelijk kwam het opgeviste exemplaar van één van deze transporten vandaan. Na de oorlog werd de export door Brazilië stopgezet omdat de vraag naar plantaardige oliën ter plaatse rees en men niet meer kon voldoen aan de vraag. Het bewerken van de noten leverde veel moeilijkheden op, de hoge kosten voor transport en verwerking maakten tenslotte dat deze industrie niet meer lonend was. De olie werd gebruikt voor de productie van margarine, toiletzeep,

vethoudende zuren, detergenten en verwerkt in de leefmiddelenindustrie. Dr. DRANSFIELD deelde me ook mee dat het zaad toebehoort aan de soort *Orbignya phalerata*.

Hartelijk dank aan Dr. DRANSFIELD, Prof. dr. VAN DER VEKEN en S. DEGRAVE die het mogelijk maakten om de soort te identificeren, en aan WIM voor de tekeningen.

Literatuur.

- ANONYMUS, 1975. Underexploited Tropical Plants with Promising Economic Value.- National Academy of Sciences, Washington D.C.
CORNER, E.J.H., 1966. The Natural History of Palms.- Werdenfeld & Nocolson, London.
LOTSCHEPT, W., 1985. Palmen.- E. Verlag, Stuttgart.

G. Gezellestraat, 8
8400 Oostende

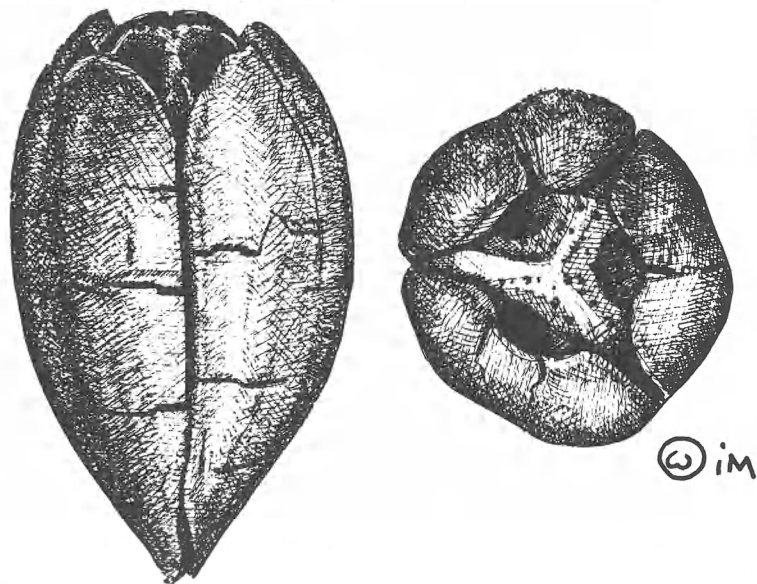

Fig. 1 : Orbignya phalerata
Links : zijaanzicht
Rechts : bovenaanzicht.